

NOTAT

**Miljø- og
Fødevarerministeriet**
Miljøstyrelsen

Vandmiljø og Friluftsliv
J.nr. 2020 - 55241
Ref. THOMR
Den 26. oktober 2020

Opgørelse af forventede udestående spildevandsindsatser i vandområdeplaner 2015-2021

Problemstilling

Miljøstyrelsen har, på baggrund af indmelding fra landets kommuner, udarbejdet en opgørelse af spildevandsindsatser i vandområdeplaner 2015-2021 (VP2), der ikke forventes afsluttet ved udgangen af planperioden, dvs. 22. december 2021.

Baggrund

Miljøstyrelsen bad den 30. april 2020 alle kommuner med VP2-spildevandsindsatser om at oplyse, hvilke indsatser der ikke forventes afsluttet ved udgangen af anden planperiode. Derudover blev kommunerne bedt om at opdatere BBR afløbskoder for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse. Kommunerne har ikke i forbindelse med tilbakemeldingerne angivet årsager/forklaringer på den manglende implementering af VP2-spildevandsindsatserne.

Miljøstyrelsen har på baggrund af kommunernes tilbakemeldinger og oplysninger i BBR opgjort, hvilke VP2-spildevandsindsatser der ikke forventes afsluttet ved udgangen af anden planperiode.

Spildevandsindsatserne i VP2 er fastlagt med henblik på at opnå god tilstand for smådyrsfaunaen, der er et biologisk kvalitetselement i det samlede økologiske miljø for vandløb. Sammensætningen af smådyrsfaunaen er et udtryk for vandløbs iltforhold. Spildevandsindsatserne er primært fastlagt med henblik på at reducere udledningen af let omsætteligt organisk stof (BI5) og ammonium, der har negativ indvirkning på vandløbenes iltindhold. I oplande til søer, hvor miljømålet ikke er opfyldt pga. fosforpåvirkning, er der derudover skærpede krav til rensning for fosfor på ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse.

Der er i VP2 fastlagt indsatser over for ca. 6.771 ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse, ca. 370 regnbetingede overløb (ca. 142 vandløbsvandområder) og 26 renseanlæg, se tabel 1.

	VP2- spildevandsindsatser (antal)	Bemærkninger
Ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse	Ca. 6.771	Størstedelen af indsatserne blev fastlagt første gang i regionplanerne. Den bindende indsats i VP2 er ligesom i VP1 renseklassesoplandet.

Regnbetingede overløb	Ca. 370 (ca. 142 vandområder)	Indsatsen består af 60 % fra VP1 + nye VP2 indsats. I VP1 var de regnbetingede overløb styrende for indsatsen. I VP2 er vandområdet den bindende indsats, og de regnbetingede overløb er vejledende.
Renseanlæg	26	Indsatsen består af 16 anlæg fra VP1 og 10 fra VP2. Den bindende indsats i VP2 er ligesom i VP1 renseanlægget.

Tabel 1. Spildevandsindsatser i indsatsprogrammet til VP2.

Spredt bebyggelse

Indsatser over for de ukloakerede ejendomme består hovedsagelig af den indsats, der forud for vedtagelsen af VP1 endnu udestod, efter at Folketinget i 1997 vedtog en lov om spildevandsrensning i det åbne land m.v. Denne lov indebar, at kommunerne via krav i amternes regionplaner skulle sikre forbedret rensning af spildevandet fra ca. 96.000 ejendomme.

Denne udestående ”1997-indsats” omfattede forud for vedtagelsen af de første VP1 i 2011 i alt ca. 39.000 ejendomme. Miljøstyrelsen har herudover fastsat en yderligere indsats over for ca. 2.500 ejendomme, hvorfra spildevandet efter Miljøstyrelsens vurdering også udgør et miljømæssigt problem for visse af de målsatte vandløbsstrækninger.

Af indsatsprogrammet fremgår på kommuneniveau minimumskrav til antallet af ukloakerede ejendomme i de udpegede oplande, der skal have forbedret spildevandsrensning fordelt på første og anden planperiode. Opgørelsen tager dels udgangspunkt i, at kommunerne som minimum skal meddele mindst 5 påbud om forbedret spildevandsrensning eller kloakering pr. år pr. 1.000 indbyggere, og dels i Miljøstyrelsens opgørelse over det samlede antal ejendomme, der skal forbedre spildevandsrensningen. Det samlede antal ejendomme bygger på Miljøstyrelsens BBR-udtræk fra 2012. Antallet af ejendomme er efterfølgende blevet justeret, bl.a. fordi det samlede antal km vandløb omfattet af vandplanlægningen er blevet reduceret og på baggrund af kvalificerende oplysninger fra kommuner.

Indsatsen over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse er i VP2 angivet som oplande (renseklasseoplande) til vandløb, hvor ejendomme med udledning skal forbedre spildevandsrensningen i henhold til den angivne rensklasse. Den bindende indsats i VP2 er defineret ved rensklasseoplandet. Indsatsen kommer på ejendomsniveau, når kommunerne inddrager rensklasseoplandene i spildevandsplanerne. Det er kommunerne, der på baggrund af kortlægning af afløbsforhold m.v. og bestemmelser i sektorlovgivningen konkret vurderer, om den enkelte ejendom skal forbedre spildevandsrensningen. Det er på den baggrund ikke muligt for Miljøstyrelsen at angive det præcise antal ejendomme, der skal forbedre spildevandsrensningen.

I indsatsprogrammet til VP2 er alle rensklasseoplande vist. Langt de fleste rensklasseoplande blev fastlagt af de daværende amter i regionplanerne, mens der blev fastlagt en mindre del i VP1 og VP2. Indsatserne er nu afsluttet i langt de fleste kommuner, og de pågældende rensklasseoplande vurderes på den baggrund ikke at skulle videreføres til indsatsprogrammet til VP3, men alene at skulle fremgå som et kortlag under ”Påvirkninger” på MiljøGIS for vandområdeplaner 2021-2027.

Foranstaltninger overfor ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse skal realiseres via kommunernes spildevandsplaner og efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser.

Regnbetingede overløb

Indsatser over for regnbetingede overløb i VP2 består hovedsageligt af VP1-indsatser, der blev fordelt med realisering af 40 % i første planperiode og 60 % (ca. 328 regnbetingede overløb) i anden planperiode. Derudover blev der fastlagt indsatser over for ca. 42 regnbetingede overløb i VP2. Kommunerne skal ud fra deres detailviden om regnbetingede overløb foretage en vurdering af, hvilke regnbetingede overløb der skal gennemføres en indsats over for, samt hvilke konkrete løsninger der skal gennemføres for at sikre, at miljømålet kan opnås i de i indsatsprogrammets angivne vandområder.

Indsatsen over for regnbetingede overløb er i VP2 angivet med det vandløbsvandområde, hvortil regnbetingede udledninger fra overløb skal reduceres. Det er vandløbsvandområdet, der definerer den bindende indsats i VP2. Visningen af de regnbetingede overløb til de udpegede vandløb i MiljøGIS til VP2 er vejledende, og det er kommunerne, der vurderer, hvilke regnbetingede overløb der skal gennemføres tiltag over for. Det er på den baggrund ikke muligt for Miljøstyrelsen at angive det præcise antal regnbetingede overløb, der skal gennemføres tiltag over for.

Indsatsen over for regnbetingede overløb i VP2 består hovedsageligt af VP1-indsatser, fordi VP1-indsatsen blev fordelt således, at 40 % skulle gennemføres i VP1, og at 60 % kunne afvente realisering i VP2. Hele VP1-indsatsen er angivet i indsatsprogrammet til VP2, fordi kommunerne kan gennemføre indsatserne i vilkårlig rækkefølge. Derudover omfatter indsatsprogrammet nye VP2-indsatser. Kommunerne arbejder med flere vandområder ad gangen, og det er vanskeligt helt nøjagtigt at henføre samtlige indsatser til enten VP1 eller VP2. Det er derfor vanskeligt at angive det præcise antal vandområder i VP2, der skal gennemføres indsats over for. De 142 vandområder er beregnet som 60 % af det samlede antal vandområder i indsatsprogrammet til VP2. 142 er forbundet med usikkerhed. Antallet af vandområder, hvor det forventes, at der ved udgangen af VP2 udestår indsats, er sikkert.

I VP1 var de enkelte regnbetingede overløb bindende for indsatsen. Kommunerne tager fortsat udelukkende udgangspunkt i de enkelte regnbetingede overløb, når de beskriver fremdriften i indsatserne. Derfor er udgangspunktet i denne gennemgang af indsatser fortsat de enkelte regnbetingede overløb, hvor det tilsvarende antal vandområder er angivet i parentes.

Foranstaltninger overfor regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede udledninger fra overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i indsatsprogrammet er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Renseanlæg

Kommunerne udbygger renseanlæggene til det konkrete renseniveau eller rensetrin, der sikrer, at spildevandsbelastningen fra renseanlægget ikke vil være til hinder for, at miljømålet kan opnås i det berørte vandområde.

Det er kommunen, der i de enkelte tilfælde vælger det konkrete renseniveau eller rensetrin, og kommunen skal i dette valg sikre, at spildevandsbelastningen fra renseanlægget efter gennemførelse af indsatsen ikke er til hinder for, at der kan ske målopfyldelse i det vandområde, som indsatsen er fastsat af hensyn til.

Indsatsen over for renseanlæg er angivet med renseanlægget og vandområdet. Det er renseanlægget og vandområdet, der er definerende for indsatsen.

Foranstaltninger over for renseanlæg realiseres via kommunernes spildevandsplaner og efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes renseanlæg. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for renseanlæg, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Udestående V2-spildevandsindsatser ved udgangen af anden planperiode

Miljøstyrelsen har på baggrund af oplysninger fra kommunerne og oplysninger om afløbsforhold på ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse opgjort, hvor mange VP2-spildevandsindsatser der ikke forventes gennemført i anden planperiode, se tabel 2.

Forventede udestående spildevandsindsatser i VP2	VP2-spildevandsindsatser (antal)	Udestående VP2-spildevandsindsatser
Ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse	Ca. 6.771	Ca. 1.900 (+ ca. 5.700 "nye")
Regnbetingede overløb	Ca. 370 (ca. 142 vandområder)	Ca. 164 (58 vandområder)
Renseanlæg	10 (+ 16 fra VP1)	1

Tabel 2. Forventede udestående spildevandsindsatser i VP2.

Ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse

De ca. 1.900 udestående indsatser over for ukloakerede ejendomme (tabel 2) er fordelt på otte kommuner, se tabel 3. I forbindelse med kortlægning af afløbsforhold på ukloakerede ejendomme i gældende renseklasseoplande har seks kommuner fundet yderligere ca. 5.700 ejendomme, der skal forbedre spildevandsrensningen. Det er Miljøstyrelsens opfattelse, at disse yderligere ejendomme har været registreret som nedslivningsanlæg i BBR, og at det ved kommunernes kortlægning af afløbsforhold har vist sig, at disse ejendomme har udledning til et vandområde.

Kommune	VP2	VP2 mangler	Yderligere ejendomme indmeldt af kommunerne	Udestår efter 2021
Bornholms Regionskommune	154	154		154
Guldborgsund Kommune	1.263	0	1.300	1.300
Holbæk Kommune	70	70	2.000	2.070
Kolding Kommune	47	47	103	150
Lolland Kommune	1252	800		800
Odsherred Kommune	286	286		286
Rebild Kommune	31	31	269	300
Ringsted Kommune	437	437		437
Sorø Kommune	28	28	900	928
Vordingborg Kommune	-	-	1.150	1.150
Total		1.853	5.722	7.575

Tabel 3. Udestående indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse.

Regnbetingede overløb

De udestående indsatser på ca. 164 regnbetingede overløb (58 vandområder) er fordelt på 35 kommuner, se tabel 4. Generelt mangler hver af de 35 kommuner få indsatser. Dog har enkelte af kommunerne ikke gennemført størstedelen af indsatsen.

Kommune	Vandområder (id)	Vandområder (antal)	Regnbetingede overløb (antal)
Assens Kommune	04176_a	1	1
Ballerup Kommune	08541_b	1	1
Esbjerg Kommune	04462, 04501_x	2	5
Frederikssund Kommune	08556_b, 05402_x	2	3
Gentofte Kommune	05292_b		3
Gladsaxe Kommune	05292_b, 03081_x	2	7
Greve Kommune	ros_2.4_00960, ros_2.4_00962, ros_2.4_00964	3	1
Halsnæs Kommune	3319_b	1	2
Herlev Kommune	03081_x		3
Hillerød Kommune	05683, 03113, 08590_e, 08610	4	32
Horsens Kommune	03199	1	4
Hørsholm Kommune	08612_b, 08581_y	2	13
Jammerbugt Kommune	08940, 09043, 03183_x	3	6
Københavns Kommune	05292_b, 03081_x		4
Lyngby-Taarbæk Kommune	ros_2.3_07740	1	2
Middelfart Kommune	04547	1	1
Morsø Kommune	07297	1	1
Nordfyns Kommune	08353	1	2
Odense Kommune	8341_c, ode_1.13_468, 04132, 04231, 04442	5	9
Odsherred Kommune	05509	1	1
Rebild Kommune	08911_c	1	1
Ringkøbing-Skjern Kommune	06023_y	1	2
Rudersdal Kommune	05438_x, 08561, 05450, 08581_y	4	22
Skanderborg Kommune	05870, 1.7.b-0025-060, 1.7.b-0695-010	3	3
Skive Kommune	07188_x	1	1
Sorø Kommune	04783_b	1	1
Stevns Kommune	04247	1	6
Svendborg Kommune	t38	1	1

Syddjurs Kommune	1.7.c-0280-020, 06282, 06616, 06493, 1.5.b- 0575-010	5	14
Sønderborg Kommune	03320	1	2
Thisted Kommune	07369	1	1
Tønder Kommune	01467	1	1
Varde Kommune	04961_x	1	1
Vordingborg Kommune	01473	1	2
Aabenraa Kommune	rib_1.10.02569, 08128_d, 08082	3	6
Total		58	164

Tabel 4. Udestående indsatser for regnbetingede overløb.

Renseanlæg

De udestående indsatser over for et renseanlæg er fordelt på en kommune, se tabel 5.

Kommune	Renseanlæg VP2
Haderslev Kommune	1
Total	1

Tabel 5. Udestående indsatser for renseanlæg.